

О. В. Ясь

Покровський Олексій Іванович

ПОКРОВСЬКИЙ Олексій Іванович (псевдоніми: А. Ивановский, А. Каменецкий; 11(23). 03. 1868, Санкт-Петербург — 14. 09. 1928, м. Ніжин, нині Чернігівської обл.) — історик античності. Дійсний член Історико-філологічного товариства при Історико-філологічному інституті князя Безбородька в Ніжині (1894). Закінчив історико-філологічний факультет Санкт-Петербурзького університету (1889), де був залишений для підготовки до професорського звання, а згодом працював: 1892—93 — приват-доцент кафедри всесвітньої історії; 1894—1905 — екстраординарний професор кафедри всесвітньої історії, водночас 1895—98 — учений секретар Ніжинського історико-філологічного інституту князя Безбородька; від 1905 — приват-доцент, від 1906 — екстраординарний професор кафедри загальної історії Університету св. Володимира у Києві. Також викладав на Київських вищих жіночих курсах та в Археологічному інституті. 1905 захистив магістерську дисертацію «О красноречии у древних эллинов», 1916 — докторську дисертацію «О хронологии Афинской истории VI ст. до Рождества Христова». 1922 через матеріальну скруту повернувся до Ніжина, працював у ІНО: лектор всесвітньої історії, історії революційних рухів, дійсний член та керівник секції античної культури науково-дослідної кафедри (від 1926). Позаштатний співробітник ВУАН (1922—28), співробітник Київської науково-дослідної кафедри марксизму-ленінізму (1925—28) та Київської філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавців (1927). У 1920-х рр. отримував невелику фінансову допомогу від Всеукраїнського комітету сприяння вченим. Як історик сформувався під впливом санкт-петербурзької епіграфічної школи Ф. Соколова. У методологічному плані спирався на позитивістські засади. Virізнявся широкими науковими зацікавленнями, ерудицією, красномовним викладом і надзвичайно докладним та скрупульозним аналізом джерел. Для текстів наукових студій П. характерний значний, інколи надмірний, науковий апарат. Автор праць з історії Стародавньої Греції. Вивчав походження афінської хронології, обстоював думку, що Афінська держава завжди була демократією.

Основні праці

Древнегреческие святыни-лечебники // Колосья. 1890. № 3; Новые явления в области разработки древнегреческой истории // Историческое обозрение. 1890. Т. 1; Заметка о

собирании и сохранении антропологического материала при раскопках // Киевская старина. 1900. № 5; К вопросу об основном характере древнеэллинистического государства. Нежин, 1905; Геродот та Арістей // Ювілей. зб. на пошану акад. Д. Багалія з нагоди сімдесятої річниці життя та п'ятдесятих роковин наукової діяльності. Ч. 1. К., 1927; К третьей главе Коммунистического манифеста: Заметки // Зап. Ніжин. ІНО. 1927. Кн. 7; Proletarii Древнего Рима // Там само; Шевченко і Кабе // Україна. 1927. Кн. 3; Як ідеалізовано скіфів у грецькому та римському письменстві // Зап. істор.-філол. відділу ВУАН. К., 1927. Кн. 10; К истории общенародных повинностей // Ювілей. зб. на пошану акад. М. Грушевського: З нагоди 60-ї річниці життя та 40-х роковин наукової діяльності. Т. 1. К., 1928; Про матеріалістичне розуміння історії в первісному його вигляді // Зб. західнознавства. Вип. 1. К., 1929.

Рекомендована література

1. Штепа К. Професор Олексій Іванович Покровський // Зап. Ніжин. ІНО. 1929. Кн. 9;
2. Бузескул В. Всеобщая история и ее представители в России в XIX и начале XX века. Ч. 2. Ленинград, 1931;
3. Викладачі Ніжинської вищої школи: Біобібліогр. покажч. Ч. 1—3. Ніжин, 2000—01;
4. Гордієнко Д. Μέννησθαι ἀπίστειν — наукове кредо професора Олексія Покровського // Ніжинська старовина. 2008. № 6;
5. Його ж. Питання переходу Олексія Покровського в Університет св. Володимира в його листах до Тимофія Флоринського // Ucraina Magna. 2017. Vol. 2.

Бібліографічний опис:

Покровський Олексій Іванович / О. В. Ясь// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-890228>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).